

هدية
HÄDIYAH

ନବୀଜ (ମୋଲାଜ୍ଞାହ ଆଲାହୀର ଓସାଲାମ) 'ର
ମାଲାତ ଆଦାଯେର ପଦ୍ଧତି

كيفية صلاة النبي صلى الله عليه وسلم

বাংলা

بنغالي

শায়খ আব্দুল আয়োয বিন আব্দুল্লাহ বিন বায

ح

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٦ هـ

بن باز ، عبدالعزيز

كيفية صلاة النبي ؟ - بنغالي. / عبدالعزيز بن باز ؛ جمعية خدمة
المحتوى الإسلامي باللغات - ط١. - الرياض ، ١٤٤٦ هـ

٣٤ ص : ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٦/١١٨٨٢

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٥١٧-٣١-٤

كيفية صلاة النبي صلى الله عليه وسلم

ନବୀଜି (ମୋହମ୍ମାଦ ଆଲାଇହି ଓସାମାମ) 'ର
ମାଲାତ ଆଦାଯେର ପଦ୍ଧତି

ଶାସ୍ତ୍ରଥ ଆବୁଲ ଆୟୀଷ ବିନ ଆବୁଲାହ ବିନ ବାସ

ପରମ କରୁଣାମୟ ଅତି ଦୟାଲୁ ଆଜ୍ଞାହର ନାମେ ଶୁରୁ କରଛି
ସକଳ ପ୍ରଶଂସା ଏକ ଆଜ୍ଞାହର ଜନ୍ୟ, ଦରଢ ଓ ସାଲାମ ବର୍ଷିତ
ହୋକ ତାଁର ବାନ୍ଦା ଓ ରାସୂଳ ଆମାଦେର ନବୀ ମୋହାମ୍ମଦ ସାନ୍ତ୍ରାମାହ
ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ରାମ, ତାର ପରିବାର-ପରିଜନ ଏବଂ ସାହାବୀଦେର
ପ୍ରତି । ଅତଃପର, ଏଟି ଏକଟି ସଂକଷିପ୍ତ ପୁଣ୍ଡିକା, ଏତେ ଆମି
ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁସଲିମ ନର-ନାରୀର ଜନ୍ୟ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ରାମାହ ଆଲାଇହି
ଓୟାସାନ୍ତ୍ରାମେର ସାଲାତ ଆଦାୟେର ପଦ୍ଧତି ବର୍ଣନା କରତେ ଇଚ୍ଛେ
କରଛି; ଯାତେ କରେ ଯାରାଇ ଏଟା ପାଠ କରବେନ ତାରାଇ ସାଲାତ
ଆଦାୟେର କ୍ଷେତ୍ରେ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ରାମାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ରାମକେ ଅନୁସରଣ
କରତେ ପାରେନ । କେନନା ନବୀ ସାନ୍ତ୍ରାମାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ରାମ
ବଲେଛେନ:

«صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أَصْلَى»

ତୋମରା ସେଭାବେ ସାଲାତ ଆଦାୟ କର, ଯେଭାବେ ଆମାକେ ସାଲାତ
ଆଦାୟ କରତେ ଦେଖେ ।¹ ପାଠକେର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତା ତୁଲେ ଧରା ହଲୋ:

1. ଏଟି ବୁଖାରୀ ବର୍ଣନା କରେଛେ (୬୦୫)

১- সুন্দর ও পরিপূর্ণভাবে অযু করবে, তথা মহান আল্লাহ যেভাবে অযু করতে নির্দেশ প্রদান করেছেন সেভাবে অযু করবে।
আল্লাহ তা'আলা বলেন:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُنْتَمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ
وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَاقِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ} [মানে: ৬]

{হে মুমিনগণ! যখন তোমরা সালাতের উদ্দেশ্যে দণ্ডায়মান হবে তখন তোমাদের মুখমন্ডল এবং হাতগুলোকে কনুই পর্যন্ত ধৌত কর, আর মাথা মাসেহ কর এবং টাখনু-সহ পা ধৌত কর }^১.

এবং নবী সাল্লাল্লাহু আলাইহি ওয়াসাল্লামের বাণী: “পবিত্রতা ব্যতীত সালাত করুল হয় না।”^২

তাছাড়া, যে ব্যক্তি সালাত আদায়ে ভুল করেছিল, তার উদ্দেশ্যে নবী সাল্লাল্লাহু আলাইহি ওয়াসাল্লামের বাণী: “যখন তুমি

১. সূরা আল-মায়েদা, আয়াত: ৬

২. এটি মুসলিম বর্ণনা করেছেন (২২৪)

ସାଲାତ ଆଦାୟେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦାଁଡ଼ାବେ, ତଥନ ଉତ୍ତମରୂପେ ଅୟୁ କରେ ନିବେ ।”^୧

୨- ସାଲାତ ଆଦାୟକାରୀ (ମୁସଙ୍ଗୀ) ଯେଥାନେଇ ଥାକୁକ ନା କେନ, ପୁରୋ ଶରୀରକେ କିବଳା ତଥା କା'ବା ମୁଖୀ କରବେ । ଫରସ କିଂବା ନଫଲ ଯେ ସାଲାତ ଆଦାୟେ ଇଚ୍ଛା ପୋଷଣ କରନ୍ତକ ନା କେନ, ମନେ ମନେ ସେ ସାଲାତେର ନିୟତ କରବେ, ମୁଖେ ନିୟତ ଉଚ୍ଚାରଣ କରବେ ନା । କେନନା ମୁଖେ ଉଚ୍ଚାରଣ କରା ଶରୀ'ଆତସମ୍ମତ ନଯ; ବରଂ ବିଦ୍ୟାତ । କେନନା ନବୀ ସାନ୍ତ୍ରାହ୍ଵ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ରାମ କିଂବା ସାହାବୀଗଣ-ରାଦିଯାନ୍ତାହ୍ଵ ‘ଆନନ୍ଦମ- ମୁଖେ ନିୟତ ଉଚ୍ଚାରଣ କରେନନି । ଇମାମ ଅଥବା ଏକାକୀ ସାଲାତ ଆଦାୟକାରୀ ସାମନେ ସୁତରା (ଆଡ଼ାଲ) ରାଖବେ ।

ଆର କିବଳାମୁଖୀ ହେୟା ସାଲାତେର ଜନ୍ୟ ଶର୍ତ । ତବେ କତିପଯ ମାସଯାଳା ଏର ବ୍ୟତିକ୍ରମ, ଯେଗୁଲୋର ବିଶଦ ବର୍ଣନା ଆଲେମଗଣେର କିତାବେ ରଯେଛେ ।

୩- ସିଜଦାର ଦିକେ ଦୃଷ୍ଟି ନିବନ୍ଧ ରେଖେ **ଆନ୍ତାହ୍ଵ ଆକବାର** ବଲେ ତାକବୀରେ ତାହରିମା ଦିବେ ।

୧. ଏଟି ବୁଖାରୀ ବର୍ଣନା କରେଛେ (୫୭୮୨)

୪- ତାକବୀର ଦେୟାର ସମୟ ଉଭୟ ହାତ କାଁଧ ଅଥବା କାନେର ଲତି ବରାବର ଉଠାବେ ।

୫- ଏରପର ତାର ଦୁ'ହାତ ବୁକେର ଉପର ରାଖବେ । ଡାନ ହାତକେ ବାମ ହାତର ତାଲୁ, କଜି ଓ ବାହୁର ଉପର ରାଖବେ; କେନନା ଏଭାବେଇ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ଵାନ୍ତାଭୁତ୍ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ଵାମ ଥେକେ ସାବ୍ୟନ୍ତ ହେଯେଛେ ।

୬- ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଦୁ'ଆ ବା ସାନା ପାଠ କରା ସୁନ୍ନତ, ଆର ତା ହଲୋ:
«اللَّهُمَّ بَايْدُ بَيْنِي وَبَيْنَ حَطَّاً يَأْيَايِ، كَمَا بَايْدُتْ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَفَّنِي
مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَفَّنَتِ الشَّوْبُ الْأَنْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْ حَطَّاً يَأْيَايِ بِالْمَاءِ
وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»

“ହେ ଆନ୍ତାହ୍! ଆମାର ଏବଂ ଆମାର ଗୁନାହର ମଧ୍ୟେ ଏମନ ବ୍ୟବଧାନ କରେ ଦିନ ଯେମନ ବ୍ୟବଧାନ କରେଛେ ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମେର ମଧ୍ୟେ । ହେ ଆନ୍ତାହ ଆମାକେ ଆମାର ଗୁନାହ ହତେ ଏମନଭାବେ ପରିତ୍ରକାର କରନ ଯେମନ ସାଦା କାପଡ଼ ମୟଳା ଥେକେ ପରିକ୍ଷାର ହୁଏ । ହେ ଆନ୍ତାହ ଆମାର ଗୁନାହକେ ପାନି, ବରଫ ଓ ଶିଶିର ଦ୍ୱାରା ଧୌତ କରେ ଦିନ ।”
ଯଦି ସେ ଇଚ୍ଛା କରେ, ଏର ପରିବର୍ତ୍ତେ ନିଚେର ଦୁ'ଆ ଓ ପଡ଼ତେ ପାରେ:
«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ»

୧. ସହିହ ବୁଖାରୀ (୭୪୪), ସହିହ ମୁସଲିମ (୫୯୮)

ଉଚ୍ଚାରଣ- "ସୁବହନାକା ଆଜ୍ଞାହସ୍ମା ଓୟା ବିହାମଦିକା, ଓୟା
ତାବାରାକାସମୁକା, ଓୟା ତା'ଆଲା ଜାନ୍ଦୁକା, ଓୟା ଲା ଇଲାହା
ଗାଇରୁକା ।"

ଅର୍ଥ- “ହେ ଆଜ୍ଞାହ! ପ୍ରଶଂସା ଓ ପବିତ୍ରତା ଆପନାରଇ, ଆପନାର
ନାମ ବରକତମୟ, ଆପନି ସମ୍ମାନିତ, ଆପନି ଛାଡ଼ା ସତ୍ୟ କୋନ ଇଲାହ
ନେଇ ।”^୧ ପୂର୍ବେର ଦୁ'ଆ ଦୁ'ଟି ଛାଡ଼ାଓ ଯଦି ନବୀ ସାନ୍ତ୍ଵାନ୍ତାହୁ ଆଲାଇହି
ଓୟାସାନ୍ତ୍ଵାମ ଥିକେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେ ସକଳ ଦୁ'ଆ ସାନା ବଲେ ପ୍ରମାଣିତ,
ତା ପାଠ କରତେ କୋନୋ ବାଧା ନେଇ । କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତମ ହଲୋ କଖନଓ
ଏହି ଆବାର କଖନଓ ଅନ୍ୟଟି ପଡ଼ା । କେନନା, ଏର ମାଧ୍ୟମେ ସୁନ୍ନତେର
ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁସରଣ କରା ହବେ । ଅତଃପର ବଲବେ:

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

**“ଆଉୟ ବିଲ୍ଲାହି ମିନାଶ ଶାୟତାନିର ରାଜୀମ, ବିସମିଲ୍ଲାହିର
ରାହମାନିର ରାହୀମ”**

ତାରପର ସୂରା ଫାତିହା ପାଠ କରବେ । କେନନା ରାସୂଲୁଜ୍ଜାହ
ସାନ୍ତ୍ଵାନ୍ତାହୁ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ଵାମ ବଲେଛେନ: “ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ସୂରା ଫତିହା

୧. ଏହି ମୁସଲିମ ବର୍ଣନା କରେଛେ (୩୯୯)

ପାଠ କରଲ ନା, ତାର କୋନ ସାଲାତ ନେଇ ।”^୧ ସୂରା ଫାତିହା ପାଠ ଶେଷେ ଜାହରୀ ସାଲାତେ (ମାଗରିବ, ଏଶା ଓ ଫଜର) ଉଚ୍ଚସ୍ଵରେ ଆମୀନ ବଲବେ, ଆର ସିରରି ସାଲାତେ (ଜୋହର ଓ ଆସର) ମନେ ମନେ ଆମୀନ ବଲବେ । ଏରପର ପବିତ୍ର କୁରାନାନ ଥେକେ ସେ ପରିମାଣ ସହଜସାଧ୍ୟ ହୟ ତା ପାଠ କରବେ । ଉତ୍ତମ ହଲୋ ଏ ବ୍ୟାପାରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହାଦୀସ ଅନୁଯାୟୀ ଆମଲସ୍ଵରଙ୍ଗ ସୂରା ଫାତିହାର ପରେ ଜୋହର, ଆସର ଏବଂ ଏଶାର ସାଲାତେ କୁରାନାନ ମାଜୀଦେର ଆସନାତେ ମୁଫାସ୍ଲାଲ (ମଧ୍ୟମ ଧରନେର ସୂରା) ଏବଂ ଫଜରେର ସାଲାତେ ତିଓୟାଲ (ଲମ୍ବା ସୂରା) ଆର ମାଗରିବେର ସାଲାତେ କଥନ ଓ ତିଓୟାଲ (ଲମ୍ବା ସୂରା) ଆବାର କଥନ ଓ କିସାର (ଛୋଟ ସୂରା) ପାଠ କରବେ ।

୭- ଉତ୍ତମ ହାତ ଦୁ'କାଁଧ ଅଥବା କାନ ବରାବର ଉଠିଯେ

ଆଜିକୁ “**ଆଜ୍ଞାହୁଁ ଆକବାର**” ବଲେ ରଙ୍କୁତେ ଯାବେ । ମାଥାକେ ପିଠ ବରାବର ରାଖବେ ଏବଂ ଉତ୍ତମ ହାତେର ଆଙ୍ଗୁଳଗୁଲୋକେ ଖୋଲାବସ୍ଥାଯ ଉତ୍ତମ ହାଟୁର ଉପରେ ରାଖବେ । ରଙ୍କୁତେ ହିଂରତା ଅବଲମ୍ବନ କରବେ । ଏରପର ବଲବେ: «**سُبْحَانَ رَبِّ الْعَظِيمِ** “**ସୁବହାନା ରାବିଯାଲ ଆୟିମ**”

୧. ଏଟି ବୁଖାରୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେଛେ (୭୫୬)

"আমি আমার মহান রবের মহিমা প্রকাশ করছি।" উভয় হলো দু'আটি তিন বা ততোধিক বার পড়া। এ ছাড়াও এর সাথে নিম্নের দু'আটি পাঠ করা মুস্তাহাব:

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَحْمَدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي»

"সুবহানাকা আল্লাহুম্মা ওয়া বিহামদিকা, আল্লাহুম্মাগফির্লি।"

অর্থ- "হে আল্লাহ! তুমি ক্রটিমুক্ত; প্রশংসা সবই তোমার। হে আল্লাহ! আমাকে ক্ষমা করে দাও।"১

৮- রুকু থেকে মাথা উঠাবে, উভয় হাত কাঁধ অথবা কান বরাবর উঠিয়ে এই বলে: «سَعَى اللَّهُ مَنْ حِمَدَه» "সামিয়াল্লাহ লিমান হামিদাহ।" অর্থ: আল্লাহ তার কথা শুনেছেন, যে তাঁর প্রশংসা করেছে। ইমাম হিসেবে বা একাকী সালাত আদায়কারী উভয়ই দু'আটি পাঠ করবে। রুকু থেকে দাঁড়িয়ে বলবে:

«رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيْبًا مُبَارَكًا فِيهِ مِلْءُ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءُ الْأَرْضِ،
وَمِلْءُ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ»

১. সহীহ বুখারী (৮১৭), সহীহ মুসলিম (৪৮৪)

ଉଚ୍ଚାରଣ- "ରବାନା ଓୟାଲାକାଲ ହାମଦ, ହାମଦାନ କାସିରାନ
ତାଯିବାନ ମୁବାରାକାନ ଫୀହ, ମିଲ'ଆସ୍ ସାମାଓୟାତି ଓୟା ମିଲ'ଆଲ
ଆରଦି, ଓୟା ମିଲ'ଆ ମା ଶି'ତା ମିନ ଶାଇ'ଇନ ବା'ଦୁ ।"

"ହେ ଆମାଦେର ରବ! ସମ୍ମତ ପ୍ରଶଂସା ତୋମାର ଜନ୍ମିଷେ । ତୋମାର
ପ୍ରଶଂସା ଅସଂଖ୍ୟ, ଉତ୍ତମ ଓ ବରକତମୟ, ଯା ଆକାଶ ଭର୍ତ୍ତ କରେ ଦେଇ,
ଯା ପୃଥିବୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ ଦେଇ, ଉଭୟେର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ ଏବଂ
ଏଗୁଲୋ ଛାଡ଼ା ତୁମି ଅନ୍ୟ ଯା କିଛୁ ଚାଓ ତାଓ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ ଦେଇ ।" ॥
ଆର ଯଦି ମୁକ୍ତାଦି ହୟ, ତବେ ତିନି ମାଥା ଉଠାନୋର ସମୟ ବଲବେନ:

«رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ ...»

ରାବାନା ଓୟାଲାକାଲ ହାମଦ

ଏର ପର ଥେକେ ବାକୀ ଅଂଶ । ଯଦି ପୂର୍ବେର ଦୁ'ଆଟିର ପରେ (ଇମାମ
ହିସେବେ ସାଲାତ ଆଦାୟକାରୀ, ଏକାକୀ ସାଲାତ ଆଦାୟକାରୀ କିଂବା
ମୁକ୍ତାଦି ହିସେବେ ସାଲାତ ଆଦାୟକାରୀ) ସବାଇ ଯଦି ନିମ୍ନେର ଦୁ'ଆଟିଓ
ପାଠ କରେ:

«أَهُلُّ النَّيَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ: اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا
أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيٌ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا جَهَنَّمُ مِنْكَ الْجَهَنَّمُ»

-
୧. ଏଟି ମୁସଲିମ ବର୍ଣନା କରେଛେ (୪୭୭)

ଉଚ୍ଚାରଣ- “ଆହଲାସ୍ ସାନାଯି ଓୟାଲ-ମାଜଦି, ଆହାଙ୍କୁ ମା
କାଳାଲ-ଆବଦୁ, ଓୟା କୁଞ୍ଚୁନା ଲାକା ଆବଦୁନ । ଆନ୍ତାହ୍ସମା ଲା ମାନି’ଆ
ଲିମା ଆ’ତାଇତା, ଓୟାଲା ମୁଣ୍ଡିଯା ଲିମା ମାନା’ତା, ଓୟାଲା
ଇଯାନଫା’ଟ ଯାଲ-ଜାଦି ମିନ୍କାଳ-ଜାଦୁ ।”

“ହେ ଆନ୍ତାହ ! ତୁମିଇ ପ୍ରଶଂସା ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ହକ୍କଦାର, ବାନ୍ଦା ଯା
ବଲେ ତାର ଚେଯେଓ ତୁମି ଅଧିକତର ହକ୍କଦାର ଏବଂ ଆମରା ସକଳେ
ତୋମାରଇ ବାନ୍ଦା । ହେ ଆନ୍ତାହ ! ତୁମି ଯା ଦାନ କରେଛୋ, ତାର
ପ୍ରତିରୋଧକାରୀ କେଉ ନେଇ । ଆର ତୁମି ଯା ନିଷିଦ୍ଧ କରେଛୋ ତା
ପ୍ରଦାନକାରୀଓ କେଉ ନେଇ ଏବଂ କୋନୋ ସମ୍ମାନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ତାର ଉଚ୍ଚ
ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦ୍ୱାରା ତୋମାର ଦରବାରେ ଉପକୃତ ହତେ ପାରବେ ନା ।”^୧ ତବେ
ଏଟାଓ ଭାଲୋ; କେନନା ଏଟିଓ ରାସ୍ତୁଲୁନ୍ନାହ ସାନ୍ତ୍ଵାନ୍ତାହ ‘ଆଲାଇହି
ଓୟାସାନ୍ତ୍ଵାମ ଥେକେ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଆଛେ ।

ରଙ୍କୁ ଥେକେ ମାଥା ଉଠାନୋର ପର ଇମାମ ଓ ମୁକ୍ତାଦୀ ସକଳେର
ଜନ୍ୟ ଦାଁଡ଼ାନୋ ଅବସ୍ଥାଯ ଯେଭାବେ ଉଭୟ ହାତ ବୁକେର ଉପର ଛିଲ
ସେଭାବେ ବୁକେର ଉପର ଉଭୟ ହାତ ରାଖା ମୁକ୍ତାହାବ । କାରଣ; ନବୀ
ସାନ୍ତ୍ଵାନ୍ତାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ଵାମ ଥେକେ ଓୟାଯେଲ ଇବନ ହଜର ଏବଂ

୧. ସହିହ ବୁଖାରୀ (୭୧), ସହିହ ମୁସଲିମ (୫୯୮)

সাহল ইবন সা'দ রাদিয়াল্লাহু আনহুমার বর্ণিত হাদীস থেকে এর
প্রমাণ রয়েছে।

৯- আল্লাহ আকবার বলে, যদি কষ্ট না হয় তাহলে উভয়
হাতের আগে দুই হাটু মাটিতে রেখে সিজদায় যাবে। আর যদি
কষ্ট হয় তাহলে উভয় হাত হাটুর পূর্বে মাটিতে রাখবে। আর
তখন হাত ও পায়ের আঙ্গুলগুলো কিবলামুখী থাকবে এবং
হাতের আঙ্গুলগুলো মিলিত ও প্রসারিত হয়ে থাকবে। আর
সিজদা হবে সাতটি অঙ্গের উপর। অঙ্গগুলো হলো: নাকসহ
কপাল, দুই হাত, উভয় হাঁটু এবং উভয় পায়ের আঙুলের
ভিতরের অংশ। সিজদায় গিয়ে বলবে:

سُبْحَانَ رَبِّ الْأَعْلَى

সুবহানা রাকিয়াল আ'লা

"আমার সমুন্নত রবের মহিমা প্রকাশ করছি।" সুন্নাহ হচ্ছে
তিন বা ততোধিকবার তা পুনরাবৃত্তি করা। আর এর সাথে নিম্নের
দু'আটি পড়া মুস্তাহাব:

«سُبْحَانَكَ, اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبِّ الْعَالَمِينَ, اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي»

"সুবহানাকা আল্লাহমা ওয়া বিহামদিকা, আল্লাহমাগ্ফির্লি।"

"হে আমাদের রব আল্লাহ! তুমি ত্রুটিমুক্ত; প্রশংসা সবই
তোমার। হে আল্লাহ! আমাকে ক্ষমা করে দাও।" সিজদায় বেশি
বেশি দু'আ করবে; কেননা নবী সাল্লাল্লাহু আলাইহি ওয়াসাল্লাম
বলেছেন: "তোমরা রুক্ম অবস্থায় মহান রবের শ্রেষ্ঠত্ব ও মহত্ব
বর্ণনা কর এবং সিজদারত অবস্থায় অধিক দু'আ করতে চেষ্টা
কর, কেননা তা তোমাদের দু'আ কবুল হওয়ার অধিক উপযোগী
অবস্থা।"^১

সিজদায় রবের কাছে দুনিয়া ও আখিরাতের কল্যাণ প্রার্থনা
করবে। ফরয কিংবা নফল উভয় সালাতেই সিজদায় দু'আ
করবে। আর সিজদার সময় উভয় বাহুকে পার্শ্বদেশ থেকে,
পেটকে উরু থেকে এবং উভয় উরু পদনালী থেকে আলাদা
রাখবে এবং উভয় বাহু মাটি থেকে উপরে রাখবে। কেননা নবী
সাল্লাল্লাহু আলাইহি ওয়াসাল্লাম বলেছেন: "তোমরা সিজদায়

১. এটি মুসলিম বর্ণনা করেছেন (৪৭৯)

বরাবর সোজা থাকবে। তোমাদের কেউ যেন তার উভয় হাতকে কুকুরের ন্যায় বিছিয়ে প্রসারিত না রাখে।”^১

১০- **اَكْبَرُ "আল্লাহ আকবার"** বলে (সিজদা থেকে) মাথা উঠাবে। বাম পা বিছিয়ে দিয়ে তার উপর বসবে এবং ডান পা খাড়া করে রাখবে। দু'হাত তার উভয় রান ও হাঁটুর উপর রাখবে এবং নিম্নের দু'আটি বলবে:

«رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَارْزُقْنِي وَعَافِنِي وَاجْبُرْنِي»

"রাবিবগফিরলী, ওয়ারহামনী ওয়াহদিনী ওয়ারযুকনী ওয়া আ'ফিনী ওয়াজবুরনী।"

অর্থ: "হে রব, আমাকে ক্ষমা কর, আমাকে রহম কর, আমাকে হিদায়েত দান কর, আমাকে রিযিক দান কর, আমাকে সুস্থ্যতা দান কর এবং আমার ক্ষয়ক্ষতি পূরণ কর।"^২ এই বৈঠকে স্থিরতা অবলম্বন করবে।

১১- আল্লাহ আকবার বলে দ্বিতীয় সিজদা করবে এবং এখানে তাই করবে, প্রথম সেজদায় যা করেছিল।

১. সহীহ বুখারী (৭৮৮), সহীহ মুসলিম (৪৯৩)

২. এটি তিরমিয়ী (২৪৪), আবু দাউদ (৮৫০), ইবন মাজাহ (৮১৮) বর্ণনা করেছেন।

১২- সিজদা থেকে **بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ "আল্লাহ আকবার"** বলে মাথা উঠাবে। ক্ষণিকের জন্য বসবে, যেভাবে উভয় সিজদার মধ্যবর্তী সময়ে বসেছিল। এ ধরনের পদ্ধতিতে বসাকে "জালসায়ে ইসতেরাহ" বা আরামের বৈঠক বলা হয়। এটা মুস্তাহব এবং তা ছেড়ে দিলেও কোনো দোষ নেই। এখানে পড়ার জন্য কোনো যিকির বা দু'আ নেই। অতঃপর দ্বিতীয় রাকাতের জন্য যদি কষ্ট না হয় তাহলে হাঁটুতে ভর করে উঠে দাঁড়াবে, আর কষ্ট হলে মাটিতে ভর করে দাঁড়াবে। এরপর সূরা ফাতিহা পড়বে। সূরা ফাতিহার পর কুরআন হতে যতটুকু তার পক্ষে সহজ ততটুকু পড়বে। অতঃপর প্রথম রাকাতে যেভাবে করেছে ঠিক সেভাবেই দ্বিতীয় রাকাতও করবে।

১৩- সালাত যদি দুই রাকাত বিশিষ্ট হয় যেমন: ফজর, জুমু'আ ও দুই ঈদের সালাত, তাহলে দ্বিতীয় সিজদা থেকে মাথা উঠিয়ে ডান পা খাড়া করে বাম পা বিছিয়ে বসবে। ডান হাত ডান উরুর উপর রেখে শাহাদাত আঙুলি ছাড়া সমস্ত আঙুল মুষ্টিবন্ধ করে তা দ্বারা তাওহীদের ইশারা করবে। যদি ডান হাতের কনিষ্ঠা ও অনামিকা বন্ধ রেখে এবং বৃদ্ধাঙুলি মধ্যমাঙুলির

ସାଥେ ମିଳିଯେ ଗୋଲାକାର କରେ ଶାହଦାତ ବା ତଜନୀ ଦାରା ଇଶାରା କରେ ତବେ ତାଓ ଭାଲୋ । କାରଣ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ଵାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ଵାମ ଥେକେ ଦୁ’ଧରନେର ବର୍ଣନା ପ୍ରମାଣିତ । ଉତ୍ତମ ହଲୋ ଯେ, କଥନଓ ଏଭାବେ ଏବଂ କଥନଓ ଓଭାବେ କରା । ଆର ବାମ ହାତ ବାମ ଉ଱ଳ ଓ ହାଁଟୁର ଉପର ରାଖବେ । ଅତଃପର ଏହି ବୈଠକେ ତାଶାହହ୍ଦ (ଆତ୍ମହିୟାତୁ..) ପଡ଼ିବେ । ତାଶାହହ୍ଦ ବା ଆତ୍ମହିୟାତୁ ହଲୋ:

«التحيات لله والصلوات والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته،
السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين،أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمدا
عبده ورسوله»

ଉଚ୍ଚାରଣ- “ଆତ୍-ତାହିୟାତୁ ଲିଙ୍ଗାହି ଓୟାସ୍-ସାଲାଓୟାତୁ ଓୟାତ୍-ତାଇୟିବାତ । ଆସ୍-ସାଲାମୁ ‘ଆଲାଇକା ଆଇୟହାନ୍-ନାବିଯୁ ଓୟା ରାହମାତୁଙ୍ଗାହି ଓୟା ବାରାକାତୁହ । ଆସ୍-ସାଲାମୁ ‘ଆଲାଇନା ଓୟା ‘ଆଲା ଇବାଦିଙ୍ଗାହିସ୍-ସାଲିହିନ । ଆଶହାଦୁ ଆନିଲା ଇଲାହା ଇଙ୍ଗାହାହ, ଓୟା ଆଶହାଦୁ ଆନା ମୁହାମ୍ମାଦାନ୍ ‘ଆବଦୁହୁ ଓୟା ରାସୁଲୁହ ।”

“ସବ ଧରନେର ବଡ଼ତଃ ସମ୍ମାନ, ପ୍ରଶଂସା ଓ ପବିତ୍ରତା ଆଙ୍ଗାହର ଜନ୍ୟ । ହେ ନବୀ! ଆପନାର ଉପର ଆଙ୍ଗାହର ପକ୍ଷ ଥେକେ ଶାନ୍ତି-ନିରାପତ୍ତା, ରହମତ ଓ ବରକତ ବର୍ଷିତ ହୋକ । ସାଲାମ ଶାନ୍ତି-ନିରାପତ୍ତା

আমাদের এবং আল্লাহর নেক বান্দাদের উপর বর্ষিত হোক।
আমি সাক্ষ্য দিচ্ছি যে, আল্লাহ ব্যতীত কোনো সত্য মা'বৃদ নেই
এবং আমি আরো সাক্ষ্য দিচ্ছি যে, নিশ্চয়ই মুহাম্মাদ তাঁর বান্দা
ও রাসূল।” অতঃপর বলবে:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ؛ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَحِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارِكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ؛ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَحِيدٌ»

উচ্চারণ- “আল্লাহল্লামা সাল্লি ‘আলা মুহাম্মাদিন্ ওয়া ‘আলা
আলি মুহাম্মাদ, কামা সাল্লাইতা ‘আলা ইবরাহীমা ওয়া ‘আলা
আলি ইবরাহীম, ইন্নাকা হামীদুম্ মজীদ। ওয়া বারিক ‘আলা
মুহাম্মাদিন্ ওয়া ‘আলা আলি মুহাম্মাদ, কামা বারাকতা ‘আলা
ইবরাহীমা ওয়া ‘আলা আলি ইবরাহীম, ইন্নাকা হামীদুম্
মজীদ।”

“হে আল্লাহ! আপনি মুহাম্মাদের ওপর এবং তাঁর
বংশধরদের ওপর রহমত বর্ষণ করুন, যেরূপ আপনি ইবরাহীম
এবং ইবরাহীমের বংশধরদের ওপর রহমত বর্ষণ করেছেন।
নিশ্চয়ই আপনি অতি প্রশংসিত, অত্যন্ত মর্যাদার অধিকারী। হে

আল্লাহ! মুহাম্মাদ ও মুহাম্মাদের বংশধরদের ওপর তেমনি
বরকত দান করুন যেমনি আপনি বরকত দান করেছেন
ইবরাহীম এবং ইবরাহীমের বংশধরদের ওপর। নিশ্চয়ই আপনি
অতি প্রশংসিত, অতি মর্যাদার অধিকারী।”^১ - আর চারটি বস্তু
থেকে আশ্রয় চাইবে ও বলবে,

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمِ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْجِنِّ
وَالْمَمَّاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجِيلِ»

উচ্চারণ- "আল্লাহুম্মা ইন্নি আ'উযু বিকা মিন 'আয়াবি
জাহান্নাম, ওয়া মিন 'আয়াবিল কবর, ওয়া মিন ফিতনাতিল
মাহ্হইয়া ওয়াল মামাত, ওয়া মিন শাররি ফিতনাতিল মাসীহিদ-
দাজ্জাল।"

“হে আল্লাহ! নিশ্চয় আমি জাহান্নাম ও কবরের আয়াব থেকে,
জীবন ও মৃত্যুর ফিতনা থেকে এবং কানা দাজ্জালের ফিতনার
অনিষ্ট থেকে তোমার নিকট আশ্রয় প্রার্থনা করছি।”^২ এরপর
দুনিয়া ও আখিরাতের কল্যাণ কামনা করে নিজের পছন্দমত যে

-
১. সহীহ বুখারী (৭৯৭), সহীহ মুসলিম (৪০২)
 ২. সহীহ বুখারী (১৩১১), সহীহ মুসলিম (৫৮৮)

କୋଣୋ ଦୁଆ କରବେ । ଯଦି ତାର ପିତା-ମାତା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୁସଲିମଦେର ଜନ୍ୟ ଦୁଆ କରେ ତାତେ କୋଣୋ ଦୋଷ ନେଇ, - ହୋକ ତା ଫରଜ ସାଲାତେ କିଂବା ନଫଲ ସାଲାତେ; କେନନା ଇବନ ମାସଉଡ ରାଦିଆନ୍ତାହୁ ଆନହୁ ଥେକେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହାଦୀସେ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ରାମାହ ଆଲାଇହି ଓସାନ୍ତ୍ରାମର କଥାଯ ବ୍ୟାପକତା ରଯେଛେ । ସଖନ ତିନି ତାକେ ତାଶାହହୁଦ ଶିକ୍ଷା ଦିଚ୍ଛିଲେନ ତଥନ ବଲେଛିଲେନ: “ଅତଃପର ତାର କାହେ ଯେ ଦୁଆ ପଞ୍ଚନୀୟ, ତାଇ ନିର୍ବାଚନ କରେ ଦୁଆ କରବେ ।”¹ ଅନ୍ୟ ଶଦେ ଏସେହେ ଯେ, ତିନି ବଲେଛେନ: “ଅତଃପର ଇଚ୍ଛାନୁଯାୟୀ ଯା ଚାଓୟାର ତା ଆନ୍ତର କାହେ ଚାଇବେ ।”²

ଏଟା ବାନ୍ଦାର ଦୁନିଯା ଓ ଆଖିରାତେର ଯାବତୀୟ ଉପକାରୀ ବିଷୟେର ଦୁଆକେ ଶାମିଲ କରେ । ତାରପର

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ»

ଆସସାଲାମୁ ଆଲାଇକୁମ ଓସା ରାହମାତୁଲ୍ଲାହ, ବଲେ ଡାନେ ଓ ବାମେ ସାଲାମ ଫିରାବେ ।

-
1. ଏଟି ନାସାଦୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେଛେ (୧୨୯୮)
 2. ଏଟି ମୁସଲିମ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେଛେ (୪୦୨)

୧୪- ସାଲାତ ଯଦି ତିନ ରାକାତ ବିଶିଷ୍ଟ ହୟ, ଯେମନ ମାଗରିବେର ସାଲାତ, ଅଥବା ଚାର ରାକାତ ବିଶିଷ୍ଟ ହୟ ଯେମନ ଯୋହର, ଆସର ଓ ଏଶାର ସାଲାତ, ତାହଲେ ପୂର୍ବୋଳ୍ଲିଖିତ “ତାଶାହଙ୍କୁ” ପାଠ କରବେ ଏବଂ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ରାହାତ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ରାମେର ପ୍ରତି ଦୁର୍ଲଦ୍ଵୀପ ପାଠ କରବେ ।

ଅତଃପର **କୁର୍ବାନ୍ ଆକବାର** ବଲେ ହାଟୁତେ ଭର କରେ (ସୋଜା ହୁଁ) ଦାଁଡ଼ିଯେ ଉଭୟ ହାତ କାଁଥ ଅଥବା କାନ ବରାବର ଉଠିଯେ ପୂର୍ବେର ନ୍ୟାୟ ବୁକେର ଉପର ରାଖିବେ ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧ ସୂରା ଫାତିହା ପଡ଼ିବେ । ଯଦି କେଉ ଯୋହରେର ତୃତୀୟ ଓ ଚତୁର୍ଥ ରାକାତାତେ ମଧ୍ୟେ ସୂରା ଫାତିହାସହ ଅତିରିକ୍ତ ଅନ୍ୟ କୋନୋ ସୂରା ପଡ଼େ ତାତେ କୋନୋ ଅସୁବିଧା ନେଇ । କେନନା ଆବୁ ସା'ଈଦ ଖୁଦରୀ ରାଦିୟାନ୍ତାହ ଆନହ କର୍ତ୍ତ୍ତକ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ରାହାତ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ରାମ ଥେକେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହାଦୀସେ ଏମନଟି ପ୍ରମାଣିତ । ଅତଃପର ମାଗରିବେର ସାଲାତେର ତୃତୀୟ ରାକାତ ଏବଂ ଯୋହର, ଆସର ଓ ଏଶାର ସାଲାତେର ଚତୁର୍ଥ ରାକାତାତେର ପର ତାଶାହଙ୍କୁ ପଡ଼ିବେ, ଯେମନଟି ଦୁଇ ରାକାତ ବିଶିଷ୍ଟ ସାଲାତେର କ୍ଷେତ୍ରେ ଇତିପୂର୍ବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରା ହେଯାଇଛେ । ଅତଃପର ଡାନଦିକେ ଓ ବାମଦିକେ ସାଲାମ ଫିରାବେ । (ସାଲାମେର ପର) ତିନବାର “ଆନ୍ତାଗଫିରଙ୍ଗାହ”

(ଆମି ଆଜ୍ଞାହର କାଛେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଛି) ପଡ଼ବେ । ଅତଃପର ବଲବେ:

«اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ»

“ଆଜ୍ଞାହମ୍ମା ଅନ୍ତାସ୍-ସାଲାମ ଓୟା ମିନକା ଆସ୍-ସାଲାମ, ତାବାରକତା ଇଯା ଯାଲ-ଜାଲାଲି ଓୟାଲ ଇକରାମ ।”

“ହେ ଆଜ୍ଞାହ ଆପନି ଶାନ୍ତି, ଆପନାର ଥେକେଇ ଶାନ୍ତି, ଆପନି ରବକତମୟ, ହେ ମହିମାନ୍ତିତ ଓ ସମ୍ମାନେର ଅଧିକାରୀ ।”⁵ ଇମାମ ହଲେ ମୁସଲିଦେର ଦିକେ ମୁଖ ଫିରାନୋର ପୂର୍ବେହି ଏହି ଦୋଯା ପଡ଼ବେ । ଅତଃପର ପାଠ କରବେ:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيٌ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا جَهَدِ مِنْكَ الْجَهْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا تَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ التَّعْمَلَةُ وَلَهُ الْقَضْلَانُ، وَلَهُ النَّنَاءُ الْخَسْنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ»

“ଲା ଇଲାହା ଇଲାଜାହ୍ ଓୟାହଦାହ୍, ଲା ଶରୀକା ଲାହ୍, ଲାହଲ ମୁଲକୁ, ଓୟା ଲାହଲ ହାମଦୁ, ଓୟା ହ୍ୟା ‘ଆଲା କୁଣ୍ଡି ଶାଇୟିନ କାଦିର, ଲା ହାଓଲା ଓୟା ଲା କୁଓୟାତା ଇଙ୍ଗା ବିଜ୍ଞାହ, ଆଜ୍ଞାହମ୍ମା ଲା ମାନି’ଆ

5. ଏଟି ମୁସଲିମ ବର୍ଣନା କରେଛେ (୫୯୧)

ଲିମା ଆ'ତାଇତା, ଓୟା ଲା ମୁ'ତିଯା ଲିମା ମାନା'ତା, ଓୟା ଲା ଇୟାନଫା'ଟୁ ଯାଲ-ଜାନ୍ଦି ମିନକାଲ-ଜାନ୍ଦୁ, ଲା ଇଲାହା ଇଲ୍ଲାହାହ, ଓୟାଲା ନାବୁଦୁ ଇଲ୍ଲା ଇଲ୍ଲା'ଛ, ଲାହୁନ ନିଶ୍ଚାତୁ, ଓୟା ଲାହୁଲ ଫାଦଲୁ, ଓୟା ଲାହୁସ -ସାନା' ଉଲ ହାସାନ, ଲା ଇଲାହା ଇଲ୍ଲାହାହ ମୁଖଲିସୀନା ଲାହୁଦ-ଦ୍ଵୀନ ଓୟା ଲାଓ କାରିହାଲ କାଫିରଳ ।"

"ଆଲ୍ଲାହ ଛାଡ଼ା (ସତ) କୋଣୋ ମା'ବୁଦ ନେଇ, ତିନି ଏକକ, ତାଁର କୋଣୋ ଅଂଶୀଦାର ନେଇ, ସକଳ ବାଦଶାହୀ ଓ ସକଳ ପ୍ରଶଂସା ତାଁରଇ ଏବଂ ତିନି ସବ କିଛୁର ଉପରେଇ କ୍ଷମତାଶାଲୀ । ଆଲ୍ଲାହ ଛାଡ଼ା କୋଣ ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟଓ ନେଇ । ହେ ଆଲ୍ଲାହ! ତୁମ ଯା ଦାନ କରେଛୋ, ତାର ପ୍ରତିରୋଧକାରୀ କେଉ ନେଇ । ଆର ତୁମ ଯା ନିଷିଦ୍ଧ କରେଛୋ ତା ପ୍ରଦାନକାରୀଓ କେଉ ନେଇ ଏବଂ କୋଣୋ ସମ୍ମାନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ତାର ଉଚ୍ଚ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦ୍ଵାରା ତୋମାର ଦରବାରେ ଉପକୃତ ହତେ ପାରବେ ନା । ଆଲ୍ଲାହ ଛାଡ଼ା (ସତ) କୋଣୋ ମା'ବୁଦ ନେଇ । ଆମରା ଏକମାତ୍ର ତାଁରଇ ଇବାଦତ କରି, ନିୟାମତସମୂହ ତାଁରଇ, ଅନୁଗ୍ରହୀ ତାଁର ଏବଂ ଉତ୍ତମ ପ୍ରଶଂସା ତାଁରଇ । ଆଲ୍ଲାହ ଛାଡ଼ା କୋଣୋ (ସତ) ମା'ବୁଦ ନେଇ । ଆମରା ତାଁର

ଦେଓଯା ଜୀବନ ବିଧାନ ଏକମାତ୍ର ତାଁର ଜନ୍ୟ ଏକନିଷ୍ଠଭାବେ ପାଲନ କରି, ଯଦିଓ କାଫିରଦେର ନିକଟ ତା ଅପଛନ୍ଦନୀୟ ।¹ ଏବଂ

”**سُبْحَانَ اللَّهِ**“ ୩୩ ବାର, ”**أَكْمَدَ اللَّهِ**“ ୩୩ ବାର, ”**أَكْبَرَ اللَّهُ**“ ୩୩ ବାର, ”**أَلْهَمَ اللَّهُ**“ ୩୩ ବାର ପଡ଼ିବେ । ଆର ଏକଶତ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରତେ ନିମ୍ନେ ଦୋଆଟି ପଡ଼ିବେ:
”**لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحُمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**“

ଉଚ୍ଚାରଣ- “ଲା ଇଲାହ ଇଲାହାହୁ ଓୟାହଦାହୁ, ଲା ଶରୀକା ଲାହୁ; ଲାହୁଲ ମୁଲକୁ ଓୟାଲାହୁଲ ହାମଦୁ, ଓୟା ହ୍ୟା ଆଲା କୁନ୍ତି ଶାଇ'ଯିନ କାଦିର ।”

”ଆଲାହ ଛାଡ଼ା (ସତ୍ୟ) କୋନୋ ମାବୁଦ ନେଇ, ତିନି ଏକକ, ତାଁର କୋନୋ ଶରୀକ ନେଇ । ସକଳ ବାଦଶାହୀ ଓ ସକଳ ପ୍ରଶଂସା ତାଁରଇ ଜନ୍ୟ । ତିନିଇ ସବକିଛୁର ଓପର କ୍ଷମତାଶାଲୀ ।”

ସେଇ ସାଥେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାଲାତେର ପର ଆୟାତୁଲ କୁରସୀ, ସୂରା ଇଖଲାସ, ସୂରା ଫାଲାକ ଏବଂ ସୂରା ନାସ ପଡ଼ିବେ । ମାଗରିବ ଓ ଫଜର ସାଲାତେର ପରେ ଏଇ ସୂରା ତିନଟି (ଇଖଲାସ, ଫାଲାକ ଏବଂ ନାସ)

1. ଏଟି ମୁସଲିମ ବର୍ଣନା କରେଛେ (୪୦୨)

ତିନବାର କରେ ପୁନରାବୃତ୍ତି କରା ମୁଞ୍ଚାହାବ; କେନନା ନବୀ ସାନ୍ତ୍ରାନ୍ତ୍ରାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ରାମ ଥିକେ ଏ ସମ୍ପର୍କେ ସହିତ ହାଦୀସ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହେଯେଛେ ।

ଏହି ସମ୍ମତ ଯିକିର ବା ଦୁଆ ପାଠ କରା ସୁନ୍ନାହ, ଫରଜ ନୟ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁସଲିମ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷେର ଜନ୍ୟ ଯୋହର ସାଲାତେର ପୂର୍ବେ ୪ ରାକାତ ଏବଂ ପରେ ୨ ରାକାତ, ମାଗରିବେର ସାଲାତେର ପର ୨ ରାକାତ, ଏଶାର ସାଲାତେର ପର ୨ ରାକାତ ଏବଂ ଫଜରେର ସାଲାତେର ପୂର୍ବେ ୨ ରାକାତ- ମୋଟ ୧୨ ରାକାତ ସାଲାତ ପଡ଼ା ଶରୀ’ଆତସମ୍ମତ । ଏହି ୧୨ (ବାର) ରାକାତ ସାଲାତକେ ସୁନ୍ନତେ ରାତେବା ବଲା ହ୍ୟ; କାରଣ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ରାନ୍ତ୍ରାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ରାମ ଉତ୍କ ରାକାତଗୁଲୋ ମୁକୀମ ଅବସ୍ଥାଯ ନିୟମିତ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ଆଦାୟ କରତେନ । ଆର ଏଗୁଲୋର ମଧ୍ୟେ ସଫର ଅବସ୍ଥାଯ ଫଜରେର ସୁନ୍ନତ ଓ (ଏଶା ପରବତୀ) ବିତର ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟଗୁଲୋ ଛେଡେ ଦିତେନ । ନବୀ ସାନ୍ତ୍ରାନ୍ତ୍ରାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ରାମ ସଫର ଏବଂ ମୁକୀମ ଉଭୟ ଅବସ୍ଥାଯ ଉତ୍କ ଫଜରେର ସୁନ୍ନାତ ଓ ବିତର ନିୟମିତ ଆଦାୟ କରତେନ ।

ଉତ୍ତମ ହଲୋ ଏହି ସକଳ ସୁନ୍ନତେ ରାତେବା ଏବଂ ବିତରେ ସାଲାତ ଘରେ ପଡ଼ା । ଯଦି କେଉଁ ତା ମସଜିଦେ ପଡ଼େ ତାତେ କୋନୋ ଦୋଷ

ନେଇ । ଏ ସମ୍ପର୍କେ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ଵାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ଵାମ ବଲେନ୍: “ଫରଜ ସାଲାତ ବ୍ୟତୀତ ମାନୁଷେର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଲାତ ନିଜ ସରେ ପଡ଼ା ଉତ୍ତମ ।”¹ ଏହି ରାକାତଗୁଲୋ (୧୨ ରାକାତ ସାଲାତ) ନିୟମିତ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ଆଦାୟ କରା ଜାନ୍ମାତେ ପ୍ରବେଶେର ଏକଟି ମାଧ୍ୟମ । କାରଣ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ଵାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ଵାମ ବଲେଛେନ୍: “ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଦିନେ ଓ ରାତେ ୧୨ ରାକାତ ସାଲାତ (ସୁନାନେ ରାଓୟାତିବ) ଆଦାୟ କରବେ, ଆନ୍ତାହ ତାଆଳା ତାର ଜନ୍ୟ ଜାନ୍ମାତେ ଏକଟି ସର ବାନାବେନ ।”² ଯଦି କେଉଁ ଆସରେର ସାଲାତେର ପୂର୍ବେ ୪ ରାକାତ ଏବଂ ମାଗରିବେର ସାଲାତେର ପୂର୍ବେ ୨ ରାକାତ ଏବଂ ଏଶାର ସାଲାତେର ପୂର୍ବେ ୨ ରାକାତ ପଡ଼େ, ତାହଲେ ତା ଉତ୍ତମ; କେନନା ନବୀ ସାନ୍ତ୍ଵାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ଵାମ ଥିକେ ଏର ସ୍ଵପକ୍ଷେ ବିଶୁଦ୍ଧ ଦଲିଲ ଆଛେ ।

ତାହାଡ଼ା ଯଦି ଯୋହରେର ଫରଜେର ପରେ ୪ ରାକାତ ଏବଂ ଯୋହରେର ଫରଜେର ପୂର୍ବେ ୪ ରାକାତ ସାଲାତ ଆଦାୟ କରେ, ତବେ ତାଓ ତାର ଜନ୍ୟେ ଉତ୍ତମ । କାରଣ ନବୀ ସାନ୍ତ୍ଵାହ ‘ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତ୍ଵାମ ବଲେଛେନ୍: “ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯୋହରେର ପୂର୍ବେ ଚାର ରାକାତ ଏବଂ ପରେ ଚାର

-
୧. ଏଟି ମୁସଲିମ ବର୍ଣନା କରେଛେ (୭୨୮)
 ୨. ଏଟି ବୁଖାରୀ ବର୍ଣନା କରେଛେ (୬୮୬୦)

ରାକାତ ସାଲାତେ ହିଫାୟତ କରବେ (ନିୟମିତ ଆଦାୟ କରବେ), ଆନ୍ତାହ ତାର ଜନ୍ୟ ଜାହାନ୍ମାମ ହାରାମ କରେ ଦିବେନ ।¹ ଅର୍ଥାଏ ଯୋହରେର ପରେର ୨ ରାକାତ ସୁନ୍ନାତେ ରାତିବାର ଅତିରିକ୍ତ ୨ ରାକାତ ସାଲାତ ଆଦାୟ କରବେ । କେନନା ଯୋହରେର ପୂର୍ବେ ୪ ରାକାତ ଓ ପରେ ୨ ରାକାତ ସୁନ୍ନାତେ ରାତିବାହ । ସୁତରାଂ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଉକ୍ତ ୨ ରାକାତ ସୁନ୍ନାତେ ରାତିବାର ସାଥେ ଆରୋ ୨ ରାକାତ ପଡ଼ିବେ, ଯା ଉପରୋକ୍ତ ଉମ୍ମେ ହାବିବା ରାଦିଆନ୍ତାହ ‘ଆନହାର ହାଦୀସେ ଏସେଛେ, ସେ ଉକ୍ତ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଲାଭ କରବେ ।

ଆନ୍ତାହି ତାଓଫୀକଦାତା । ଦରନ୍ଦ ଓ ସାଲାମ ବର୍ଷିତ ହୋକ, ଆମାଦେର ପ୍ରିୟ ନବୀ ମୁହାମ୍ମାଦ ଇବନ ଆବୁନ୍ଦାହ ସାନ୍ତ୍ରାହାହ ଆଲାଇହି ଓୟାସାନ୍ତାମ, ତାଁର ପରିବାର-ପରିଜନ ଓ ସାହାବୀଗଣେର ପ୍ରତି ଏବଂ କିଯାମତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାରା ତାଁର ଅନୁସାରୀ ତାଦେର ପ୍ରତିଓ ।

1. ହାଦୀସଟି ଆହମାଦ (୨୫୫୪୭), ତିରମିଯୀ (୩୯୩) ଓ ଆବୁ ଦ୍ୱାଉଦ (୧୦୭୭) ବର୍ଣନା କରେଛେନ

هدية
HÄDIYAH

The Encyclopedia of Ar-Rahman's Guests

Selected material for Pilgrims and Um-rah teaching it
in languages of the world.

978-603-8517-31-4